

Βιβλία

Το αίμα της Κατοχής

Νέες αποκαλύψεις για τη συνεργασία του ΕΔΕΣ και του Ναπολέοντος Ζέρβα με τις δυνάμεις κατοχής αλλά και για τα εγκλήματα στην Ελλάδα της θεωρούμενης ως άσπιλης Μεραρχίας Εντελβάις

ΣΠΥΡΟΣ ΜΟΣΚΟΒΟΥ

HERMANN FRANK MEYER
Blutiges Edelweiss: Die 1. Gebirgs-Division im Zweiten Weltkrieg (Αιματοβαμμένο Εντελβάις. Η 1η Μεραρχία Ορεινών Καταδρομών στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο)

Εκδόσεις Ch. Links, Βερολίνο, 2008, σελ. 798, τιμή 34,90 ευρώ

«Τα χειρότερα εγκλήματα τον καιρό της Κατοχής διαπράχθηκαν από Έλληνες με θύματα Έλληνες». Με αυτόν τον τίτλο η συντηρητική εφημερίδα του Βερολίνου «Die Welt» αποκάλυψε στις αρχές Μαΐου απόρρητη γνωμάτευση με αποστολέα την Υπηρεσία Στρατιωτικών Ιστορικών Ερευνών (MGFA) των γερμανικών ενόπλων δυνάμεων και παραλήπτη το υπουργείο Αμυνας. Το έγγραφο σκοπό είχε να βοηθήσει το υπουργείο στην απάντηση που θα έδινε σε επερώτηση του Κόμματος της Αριστεράς για την εφετινή συνάντηση βετεράνων, μελών και φίλων της 1ης Μεραρχίας Ορεινών Καταδρομών που γίνεται κάθε χρόνο την Πεντηκοστή στο Μίτενβαλντ της Βαυαρίας. Υπήρξε η Μεραρχία Εντελβάις πάλλευκη κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και άρα μπορεί να εορτάζεται ως υπόδειγμα για το φρόνημα των σημερινών στρατευμένων; Όχι, απάντησε εφέτος με το ογκώδες βιβλίο του *Αιματοβαμμένο Εντελβάις* ο ιστορικός Χέρμαν Φρανκ Μάγερ, που ανασυνθέτει σειρά εγκλημάτων πολέμου της μεραρχίας, μεταξύ άλλων χωρών και στην Ελλάδα. Και ναι και όχι, ανταπαντά η MGFA, η 1η

Μεραρχία ευθύνεται για μια σειρά βάνανυες επιχειρήσεις, αλλά δρούσε «μέσα στις συνθήκες ενός συγκεχυμένου εμφυλίου, κατά τον οποίο οι κομμουνιστές αντάρτες έκαναν αντίσταση κατά των ιταλικών και γερμανικών δυνάμεων κατοχής και ταυτόχρονα ταξικό αγώνα».

Αντίσταση και εξουσία

Η βουλευτής της Αριστεράς Ούλα Γέλπκε στηρίχθηκε για την επερώτησή της μεταξύ άλλων και στο βιβλίο του Μάγερ. Αλλά και η MGFA έχει τη δική της βιβλιογραφία. Διαβάζουμε στη γνωμάτευση: «Η υπηρεσία μας προτίθεται να δημοσιεύσει διδακτορική διατριβή για το αντάρτικο στην Ελλάδα, η οποία στηριζόμενη σε ελληνικές πηγές αναλύει την άλλη πλευρά απ' αυτήν που θίγει στο βιβλίο του ο Μάγερ. Φαίνεται ότι τα χειρότερα εγκλήματα τα διέπραξαν

Ελληνες σε βάρος συμπατριωτών τους - ένα ταμπού, το οποίο εξηγεί γιατί έως σήμερα η πολιτική των "αριστερών" ομάδων στο ζήτημα της μνήμης του πολέμου εστιάζεται και στην Ελλάδα κατά προτίμηση στα γερμανικά εγκλήματα». Η MGFA φαίνεται ότι μελέτησε τη διδακτορική διατριβή του νεαρού ιστορικού Κάσπαρ Ντραϊντόπελ που βαθμολογήθηκε με άριστα στις αρχές του χρόνου από τον αρμόδιο τομέα του Ελεύθερου Πανεπιστημίου του Βερολίνου. Τιτλοφορείται *Το ελληνικό δαιμόνιο* και στρέφει το περισκόπιο της έρευνας κατά την υπό εξέταση περίοδο περισσότερο στη διττή υπόσταση του αντάρτικου του ΕΑΜ/ΕΛΑΣ, που ήταν ταυτόχρονα αντίσταση και πάλη για την κατάληψη της εξουσίας. Υποστηρίζει μάλιστα ότι η εξουσία ήταν ο πρωταρχικός σκοπός, ενώ η αντίσταση προέκυψε στην πορεία και πήρε τη γνωστή μορφή χιονοστιβάδας.

Προσωπικό αρχείο



Γερμανικά τανκς στην οδό Αθηνάς τον Απρίλιο του 1941

Είναι αλήθεια ότι τελικά η γνωμάτευση της MGFA δεν αξιοποιήθηκε στην απάντηση του υπουργείου Αμυνας, είναι αλήθεια ότι ο Ντραϊντόπελ έστειλε επιστολή διαμαρτυρίας στην εφημερίδα «Die Welt» ξεκαθαρίζοντας ότι ουδέποτε υπήρξε πρόθεσή του ο συμψηφισμός των γερμανικών με τα ελληνικά εγκλήματα τον καιρό της Κατοχής. Αλλά είναι επίσης αλήθεια ότι η επιστολή δεν δημοσιεύθηκε, όπως επίσης ότι η MGFA δεν επιτρέπει την πρόσβαση στην επίμαχη γνωμάτευση. Ετσι περίπου 65 χρόνια μετά το τέλος του πολέμου τα γερμανικά τελώνια βγαίνουν πάλι από τη φιάλη με τις φιδίσιες γλώσσες και τα πύρινα μάτια τους. Μας αναγκάζουν να ξαναθυμηθούμε, αλλά και να στοχαστούμε. Ο Μάγερ στο βιβλίο του δεν τεκμηριώνει μόνο τις βιαιότητες και τα εγκλήματα πολέμου της 1ης Μεραρχίας για παράδειγμα στη Μουσιοτίτσα και στο Κομμένο ή την εξόντωση της ιταλικής μεραρχίας Ακουϊ στην Κεφαλλονιά ή τον εκτοπισμό των εβραίων της Δυτικής Ελλάδας. Ανασυνθέτει βήμα προς βήμα τη συμφωνία συνεργασίας της αντιστασιακής οργάνωσης ΕΔΕΣ του Ναπολέοντα Ζέρβα με τις δυνάμεις κατοχής επί τη βάση του ανεκμετάλλετου έως σήμερα προσωπικού αρχείου του Ελβετού Χανς Γιάκομπ Μπίκελ, ο οποίος ως μέλος του Ερυθρού Σταυρού είχε διαμεσολαβήσει ανάμεσα στις δύο πλευρές. Η συμφωνία αυτή οδήγησε τουλάχιστον μία φορά, τον Φεβρουάριο του 1944, σε κοινή δράση των δυνάμεων κατοχής και της ΕΔΕΣ κατά του ΕΛΑΣ, ο λόγος για την «Επιχείρηση Ιέραξ». «Καταλαβαίνω τα κίνητρα του Ζέρβα» μας είπε ο Μάγερ. «Διέθετε μερικές χιλιάδες άνδρες που θα διαλύονταν κυριολεκτικά από την 1η Μεραρχία, άρα έπρεπε να τα βρει με τους Γερμανούς. Επειτα, τα γερμανικά αντίποινα είχαν αναγκάσει πολύ κόσμο να καταφύγει στα βουνά. Ολοι αυτοί θα πέθαιναν της πείνας, αφού οι Γερμανοί είχαν διακόψει τον ανεφοδιασμό με τρόφιμα. Τον επέτρεψαν πάλι μετά τη συμφωνία με τον Ζέρβα. Και τέλος έπρεπε να διασώσει τις δυνάμεις του για να μπορεί να αναμετρηθεί αργότερα με τον ΕΛΑΣ για την κατάληψη της εξουσίας».

Ψύχραιμη αποτίμηση



Μετά τη σφαγή στο Δίστομο

Η εμπλοκή του αγώνα για την εξουσία με την αντίσταση κατά των γερμανικών δυνάμεων κατοχής είναι στην ουσία και το θέμα του Ντραϊντόπελ που παρακολουθεί με κάθε λεπτομέρεια τις προσπάθειες υλοποίησης των προγραμματικών επαναστατικών επιταγών του ΚΚΕ. *«Οι πηγές δεν πιστοποιούν ευθέως αυτή την εμπλοκή»* μας είπε, *«πρέπει να τη διηθήσεις μέσα από το ιστορικό υλικό. Για παράδειγμα: το να επιβαρύνει κανείς περισσότερο τους εύπορους στις περιοχές που ελέγχει, μπορεί να εκληφθεί ως μέτρο σε βάρος πολεμοκάπηλων και μαυραγοριτών. Ταυτόχρονα όμως είναι και η εφαρμογή της κομμουνιστικής αντίληψης για την ανακατανομή του εισοδήματος. Παραθέτω πάντως μια σειρά στοιχεία που μπορούν να ερμηνευθούν ως εφαρμογή του προγράμματος του ΚΚΕ την περίοδο αυτή»*. Στο επίπεδο της απλής πρόσθεσης, που δηλώνει ωστόσο και αυτή πολλά, ο γερμανός ιστορικός καταλήγει στο ακόλουθο εξαγόμενο: τη διετία 1943-44 και πριν από τα Δεκεμβριανά 14.000-16.000 Έλληνες εξοντώθηκαν από τον ΕΑΜ/ΕΛΑΣ και άλλες 30.000-40.000 από τα Τάγματα Ασφαλείας και τις δυνάμεις κατοχής. Οι Γερμανοί είχαν μόνο 4.000 νεκρούς. *«Επί δεκαετίες»* λέει ο Ντραϊντόπελ *«οι άνδρες του ΕΑΜ θεωρούνταν απλώς πράκτορες της Μόσχας, μετά τη Μεταπολίτευση υπήρξε μια εξιδανίκευση της οργάνωσης και μόνο τα τελευταία χρόνια ξεκίνησε μια προσπάθεια πιο ψύχραιμης αποτίμησης με πρωτεργάτη τον καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Yale Στάθη Καλύβα, με την οποία συντάσσομαι κι εγώ. Ναι, οι πηγές μας λένε ότι στο ΕΑΜ υπήρχε μια ισχυρή επαναστατική τάση, οι πηγές μας λένε επίσης ότι στις περιοχές τις οποίες ήλεγχε το ΕΑΜ συνέχισε τα κακώς κείμενα που στηλίτευε: τη διαφθορά, τις πελατειακές σχέσεις, τον νεποτισμό και την αυθαιρεσία»*.

Δεν λογοδότησαν

Δύο γερμανοί ιστορικοί που εκπροσωπούν δύο πολύ διαφορετικές γενιές καταπιάστηκαν με την Κατοχή και τον Εμφύλιο. Για την ακρίβεια, ξεκίνησαν να μιλήσουν για την Κατοχή και την Αντίσταση και οδηγήθηκαν αναπόφευκτα στον Εμφύλιο. Πριν από λίγες ημέρες εμφανίστηκαν μαζί σε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης για την Ελλάδα στην Κατοχή στο Μουσείο Μάρτιν Γκρόπιους στο Βερολίνο. Ο Ντραϊντόπελ γνώρισε την Ελλάδα ως παιδί, μια και η αδελφή της γιαγιάς του ήταν επί δεκαετίες ανταποκρίτρια του Γερμανικού Πρακτορείου Ειδήσεων στην Αθήνα. Και οι διακοπές έκαναν την Ελλάδα μέρος της ζωής του και τελικά αντικείμενο ιστορικής μελέτης. Ο Μάγερ γεννήθηκε στον Πόλεμο και γνώρισε την Ελλάδα στη δεκαετία του '60, όταν αναζητούσε τον τάφο του πατέρα του που τον είχαν σκοτώσει οι αντάρτες. Ο τάφος βρέθηκε, αλλά το κεφάλαιο αυτό δεν έκλεισε. Ο Μάγερ αφοσιώθηκε σιγά σιγά αποκλειστικά

στη μελέτη της γερμανικής κατοχής. Τον ρωτήσαμε γιατί ψάχνει ακόμη, τον ρωτήσαμε αν επέρχεται κάποτε η άφεση των αμαρτιών: «Οι δράστες δεν λογοδότησαν ποτέ στη Γερμανία. Απ' όσο ξέρω, ξεκίνησαν πάνω από 300 ανακριτικές διαδικασίες για εγκλήματα πολέμου στην Ελλάδα, αλλά δεν απαγγέλθηκε ούτε μία κατηγορία. Αυτό το καταλογίζω στη δεύτερη κατηγορία των δραστών, τους νομικούς που έκλεισαν τις υποθέσεις. Και η τρίτη κατηγορία των δραστών είναι όσοι δεν θέλουν να ακούσουν λέξη για όλα αυτά. Αυτό είναι και το πιο ανυπόφορο για τα θύματα».

Ο κ. Σπίρος Μοσκόβου είναι διευθυντής του ελληνικού προγράμματος της Deutsche Welle.

**Το ΒΗΜΑ, 20/07/2008 , Σελ.: S01
Κωδικός άρθρου: B15414S011
ID: 295909**

Αυτό το κείμενο εκτυπώθηκε από "ΤΟ ΒΗΜΑ", στη διεύθυνση
http://www.tovima.gr/print_article.php?e=B&f=15414&m=S01&aa=1